

Υπόθεση C-56/20

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

4 Φεβρουαρίου 2020

Αιτούν δικαστήριο:

Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg (δικοικητικό εφετείο
Βάδης-Βυρτεμβέργης, Γερμανία)

Ημερομηνία της διατάξεως του αιτούντος δικαστηρίου:

30 Ιανουαρίου 2020

Προσφεύγων και εκκαλών:

AR

Καθού και εφεσίβλητος:

Stadt Pforzheim (δήμος του Pforzheim)

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Η αναγραφή σε αλλοδαπή άδεια οδήγησης μνείας περί απαγόρευσης οδήγησης στο έδαφος κράτους μέλους και η συμβατότητα αυτής με το δίκαιο της Ένωσης.

**Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής
αποφάσεως**

Ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, άρθρο 267 ΣΛΕΕ

Προδικαστικό ερώτημα

Αντιβαίνουν στο δίκαιο της Ένωσης, ιδίως στην οδηγία 2006/126/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2006 για την άδεια οδήγησης (EE L 403, σ. 18), όπως τροποποιήθηκε τελευταία με την οδηγία (EE) 2018/933 της Επιτροπής, της 29ης Ιουνίου 2018 για τη διόρθωση της γερμανικής γλωσσικής έκδοσης της οδηγίας 2006/126/EK του Ευρωπαϊκού

Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την άδεια οδήγησης (ΕΕ L 165, σ. 35), οι διατάξεις εθνικού δικαίου σύμφωνα με τις οποίες, όταν κράτος μέλος δεν αναγνωρίζει, υπό την έννοια του άρθρου 11, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2006/126/ΕΚ, αλλοδαπή ευρωπαϊκή άδεια οδήγησης της οποίας ο κάτοχος δεν έχει συνήθη διαμονή στην εθνική επικράτεια, ο τελευταίος υποχρεούται να την καταθέσει αμελλητί στην αρμόδια εθνική αρχή, προκειμένου να αναγραφεί μνεία επί του σώματος της άδειας οδήγησης ότι αφαιρέθηκε το δικαίωμα οδήγησης στην ημεδαπή (η αναγραφή της εν λόγω μνείας –περί απαγόρευσης οδήγησης– στην ευρωπαϊκή άδεια οδήγησης γίνεται κατά κανόνα με την αναγραφή ενός ερυθρού διαγωνίως διαγεγραμμένου «D» στο πεδίο 13, π.χ. υπό μορφή αυτοκόλλητου);

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Οδηγία 2006/126/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2006, για την άδεια οδήγησης (αναδιατύπωση) (ΕΕ L 403, σ. 18)

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

Straßenverkehrsgesetz (κώδικας οδικής κυκλοφορίας), άρθρο 3.

Fahrerlaubnis-Verordnung (κανονιστική απόφαση περί αδειών οδήγησης), άρθρα 46 και 47.

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της διαδικασίας

- 1 Ο προσφεύγων είναι Αυστριακός υπήκοος με συνήθη διαμονή στην Αυστρία. Στις 29 Αυγούστου 2009 απέκτησε άδεια οδήγησης στην Αυστρία για τις κατηγορίες Α και Β.
- 2 Στις 26 Ιουνίου 2014 ο προσφεύγων οδηγούσε μηχανοκίνητο όχημα στο οδικό δίκτυο της Γερμανίας μολονότι τη στιγμή εκείνη τελούσε υπό την επήρεια κάνναβης.
- 3 Με διοικητική πράξη της 10ης Αυγούστου 2015 η υπηρεσία συγκοινωνιών του δήμου του Pforzheim ήρε την ισχύ της αυστριακής άδειας οδήγησης του προσφεύγοντος για την επικράτεια της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Παράλληλα τον υποχρέωσε να της προσκομίσει αμελλητί –το αργότερο μέχρι τις 28 Αυγούστου 2015– την αυστριακή άδεια οδήγησης, προκειμένου να αναγράψει επί του σώματος αυτής μνεία περί μη ισχύος της στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας θέτοντας ένα ερυθρό διαγωνίως διαγεγραμμένο «D» (την αποκαλούμενη «μνεία περί απαγόρευσης οδήγησης»). Σε περίπτωση μη συμμορφώσεως, απειλήθηκε σε βάρος του προσωρινή αναγκαστική αφαίρεση της άδειας οδήγησης από τα αρμόδια όργανα εκτέλεσης,

με τη γνωστοποίηση ότι η άδεια οδήγησης θα του επιστραφεί μετά την τοποθέτηση της μνείας περί απαγόρευσης οδήγησης.

- 4 Οι αντιρρήσεις του προσφεύγοντος κατά της διοικητικής πράξης της 10ης Αυγούστου 2015 απορρίφθηκαν. Η προσφυγή που άσκησε στην συνέχεια απορρίφθηκε σε πρώτο βαθμό ως αβάσιμη. Η έφεση που ασκήθηκε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου στρέφεται μόνο κατά της υποχρέωσης για κατάθεση της άδειας οδήγησης καθώς και κατά της απειλής για αναγκαστική αφαίρεση της άδειας οδήγησης. Αντίθετα, η διοικητική πράξη για την άρση ισχύος της αυστριακής άδειας οδήγησης στο έδαφος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας κατέστη απρόσβλητη και δεν αποτελεί αντικείμενο της κατ' έφεση δίκης.

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων στην κύρια δίκη

- 5 Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η υποχρέωση που του επιβλήθηκε με τη διοικητική πράξη της 10ης Αυγούστου 2015 να καταθέσει την άδεια οδήγησης που κατείχε για να καταχωρισθεί επ' αυτής μνεία περί απαγόρευσης οδήγησης δεν είναι συμβατή με τη νομοθεσία της Ένωσης. Το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 2006/126 προβλέπει την αμοιβαία αναγνώριση των αδειών οδήγησης που εκδίδουν τα κράτη μέλη χωρίς περαιτέρω διατυπώσεις. Η έκδοση της άδειας οδήγησης και η τροποποίηση των στοιχείων που αναγράφονται σε αυτήν είναι αποκλειστική αρμοδιότητα των αρχών της χώρας διαμονής, όπως επί παραδείγματι συνάγεται από τα άρθρα 2, παράγραφος 2, 7, παράγραφοι 1, στοιχείο ε', και 3, στοιχείο β', 11, παράγραφοι 1, 2 και 3, και 12, καθώς και από το παράρτημα I, αριθ. 3 (στα πεδία 13 και 14), και αριθ. 4, στοιχείο α', της ίδιας οδηγίας. Αν όλα τα υπόλοιπα κράτη μέλη είχαν τη δυνατότητα καταχωρούν μεταβολές στο έντυπο της άδειας οδήγησης –όπως με επικόλληση μνείας περί απαγόρευσης οδήγησης–, τούτο θα ερχόταν σε αντίθεση τόσο προς την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των αδειών οδήγησης όσο και προς τον σκοπό που επιδιώκει η οδηγία 2006/126 για τη δημιουργία ενός ενιαίου υποδείγματος άδειας οδήγησης (επί παραδείγματι αιτιολογικές σκέψεις 4 και 16, καθώς και άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 2006/126).
- 6 Υποστηρίζει επομένως ότι το υπό κρίση ζήτημα ήταν γνωστό κατά τη θέσπιση της οδηγίας 2006/126. Ιδίως στις παραμεθόριες περιοχές, εδώ και πολύ καιρό πλέον είναι συνηθισμένες οι περιπτώσεις που κάτοικος ενός κράτους μέλους διαπράττει τροχαία παράβαση κατά την προσωρινή διαμονή του σε άλλο κράτος μέλος, η οποία, σύμφωνα με τη νομοθεσία του τελευταίου, έχει ως επακόλουθο την αφαίρεση της άδειας οδήγησης. Εντούτοις η οδηγία 2006/126 δεν προβλέπει αρμοδιότητα του κράτους της προσωρινής μόνον διαμονής να προβαίνει σε εγγραφές στο νέο ευρωπαϊκό υπόδειγμα άδειας οδήγησης. Τούτο αναπόφευκτα οδηγεί στο συμπέρασμα ότι τέτοιες εγγραφές απαγορεύονται από τη νομοθεσία της Ένωσης.

7. Ακόμη, το γράμμα και πνεύμα των εκτενών διατάξεων για την αποτροπή κινδύνου πλαστογράφησης της πλαστικής άδειας οδήγησης (επί παραδείγματι το άρθρο 3 και το παράρτημα I, αριθ. 1 και 2, της οδηγίας 2006/126) δεν επιτρέπουν αλλοίωση των αναγραφόμενων στοιχείων, με προσθήκη από το κράτος μέλος της προσωρινής διαμονής στην πλαστική κάρτα τυχόν επιπλέον στοιχείων, είτε μόνιμων είτε υπό μορφή αυτοκόλλητου (που αφαιρείται ευχερώς). Πρέπει ακόμη να ληφθεί υπόψη ότι σύμφωνα με την οδηγία 2006/126 ο χώρος στο πεδίο αριθ. 13 της άδειας οδήγησης είναι δεσμευμένος για αναγραφές από το κράτος μέλος που την εκδίδει και δεν επιτρέπεται να γίνει απλώς «επικόλληση» πάνω στην ήδη υπάρχουσα αναγραφή αυτού του κράτους μέλους.
8. Επιπροσθέτως, ο προσφεύγων διατείνεται ότι η κατάθεση της άδειας οδήγησης συνεπάγεται μια διόλου αμελητέα οικονομική και χρονική επιβάρυνση για τον ίδιο, περιορίζει την ελευθερία μετακίνησής του και μελλοντικά μπορεί να του προκαλέσει σημαντικές πρακτικές δυσκολίες, όπως στην περίπτωση που υποβληθεί σε έλεγχο από την τροχαία άλλου κράτους μέλους και υπάρξουν επιπλοκές εξαιτίας μιας αναγραφής στην άδεια οδήγησης που είναι άγνωστη στα όργανα του άλλου κράτους. Ακριβώς λόγω των ως άνω επιβαρύνσεων και δυσκολιών ήταν αναγκαία μια ρητή πρόβλεψη τουλάχιστον για αυτές, η οποία όμως δεν υπάρχει στην οδηγία 2006/126. Εν πάση δε περιπτώσει υπάρχει η δυνατότητα το κράτος μέλος που εκδίδει την άδεια οδήγησης ή το κράτος μέλος υποδοχής να προβεί στην αντίστοιχη αναγραφή στην άδεια οδήγησης μέσω της αμοιβαίας συνδρομής, σύμφωνα με το άρθρο 15 της οδηγίας 2006/126, και –αν είναι απαραίτητο– να εκδώσει συναφώς νέο έγγραφο άδειας οδήγησης.
9. Εν πάση περιπτώσει, όταν διενεργεί έλεγχο, η τροχαία κράτους μέλους, μπορεί να εξακριβώσει εύκολα με την υποβολή ηλεκτρονικού ερωτήματος αν ο ελεγχόμενος οδηγός δικαιούται να οδηγεί μηχανοκίνητο όχημα στο κράτος αυτό. Η επιπλέον καθυστέρηση που προκαλείται από τη διαδικασία αυτή είναι ελάχιστη.
10. Ο καθού η προσφυγή υποστηρίζει ότι το Δικαστήριο έκρινε στην απόφαση της 23ης Απριλίου 2015, *Aykul* (C-260/13, EU:C:2015:257), ότι ακόμη και το κράτος μέλος στο οποίο δεν έχει «κανονική διαμονή» ο κάτοχος της άδειας οδήγησης μπορεί να αρνηθεί να αναγνωρίσει την ισχύ της άδειας αυτής λόγω παραβάσεως που έλαβε χώρα στο έδαφός του, σύμφωνα με το άρθρο 11, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2006/126. Υποστηρίζεται ακόμη ότι με την απόφασή του αυτή το Δικαστήριο υπογράμμισε την σημασία ενός τέτοιου μέτρου για την οδική ασφάλεια.
11. Η μνεία περί απαγόρευσης οδήγησης που αναγράφεται στην άδεια οδήγησης μετά την ανάκληση της αναγνώρισης της ισχύος της στην εθνική επικράτεια συνιστά αναγκαίο μέτρο για τον Γερμανό νομοθέτη, διότι είναι εξαιρετικά σημαντική για την αποτελεσματική εφαρμογή της διοικητικής πράξης για τη μη αναγνώριση ισχύος υπό την έννοια του άρθρου 11, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2006/126. Εξάλλου, από το ιστορικό θεσπίσεως και από τις αιτιολογικές σκέψεις της οδηγίας 2006/126 προκύπτει σύμφωνα με τον καθού ότι αυτή αποσκοπούσε προ πάντων στην ενίσχυση της ελεύθερης κυκλοφορίας των

προσώπων, της ελευθερίας εγκατάστασης και της οδικής ασφάλειας. Οι δε παραπάνω σκοποί μπορούν να επιτευχθούν μόνον εφόσον η ευρωπαϊκή άδεια οδήγησης διατηρεί το χαρακτήρα του νομιμοποιητικού εγγράφου. Ακριβώς τούτο θα συνέβαινε όμως αν το ελεγκτικό όργανο, αντί να εξακριβώσει αμέσως από την άδεια οδήγησης αν ο ενδιαφερόμενος επιτρέπεται να οδηγεί όχημα, χρειαζόταν και άλλους χρονοβόρους ελέγχους. Ως εκ τούτου, ο καθού και εφεσίβλητος ισχυρίζεται ότι, ειδικά για τη μνεία περί απαγόρευσης οδήγησης, υπάρχει εκ παραδρομής νομικό κενό στην οδηγία 2006/126, το οποίο πρέπει να καλυφθεί με ανάλογη εφαρμογή νόμου.

- 12 Αφού λοιπόν η οδηγία 2006/126 παρέχει τη δυνατότητα στο κράτος μέλος υποδοχής να τροποποιεί την άδεια που εξέδωσε άλλο κράτος μέλος (επί παραδείγματι παράρτημα I, αριθ. 3 [στο πεδίο 13] και αριθ. 4, στοιχείο α'), δεν μπορεί υπό τις παρούσες συνθήκες να θεωρηθεί ότι μια τροποποίηση, όπως αυτή υπό τη μορφή αυτοκόλλητου, συνιστά παράβαση των διατάξεων για την αποτροπή του κινδύνου πλαστογράφησης. Άλλωστε, ο προσφεύγων δεν υφίσταται βλάβη, αφού η αποτροπή του κινδύνου πλαστογράφησης διασφαλίζεται από το γεγονός ότι το αυτοκόλλητο με την επιβαρυντική για τον κάτοχο αναγραφή μπορεί και πάλι να αφαιρεθεί.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

- 13 Η προσβαλλόμενη πράξη της γερμανικής υπηρεσίας συγκοινωνιών, με την οποία ο προσφεύγων υποχρεώθηκε να της προσκομίσει την αυστριακή άδεια οδήγησης για να τεθεί επ' αυτής μνεία περί απαγόρευσης οδήγησης, είναι σύμφωνη με το άρθρο 3 του κώδικα οδικής κυκλοφορίας σε συνδυασμό με τα άρθρα 46 και 47 της κανονιστικής απόφασης περί αδειών οδήγησης. Είναι πιθανόν ωστόσο οι εθνικές αυτές διατάξεις να αντιβαίνουν στο δίκαιο της Ένωσης και, ιδίως, στην οδηγία 2006/126.
- 14 Από τη μέχρι τώρα νομολογία του Δικαστηρίου δεν μπορεί ευχερώς να συναχθεί αν αυτό πράγματι ισχύει. Σε αντίθεση με την υπόθεση που έκρινε το Δικαστήριο με την απόφαση της 23ης Απριλίου 2015, Aykul (C-260/13, EU:C:2015:257), εν προκειμένω δεν είναι κρίσιμη η νομιμότητα της πράξης ανάκλησης ισχύος σύμφωνα με το άρθρο 11, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2006/126, αφού η τελευταία κατέστη εν τω μεταξύ απρόσβλητη, αλλά κρίσιμο είναι το ζήτημα που γεννάται ως επακόλουθο αυτής, αν δηλαδή το κράτος μέλος το οποίο εξέδωσε την πράξη για την ανάκληση αναγνώρισης της άδειας λόγω παράβασης που έλαβε χώρα στο έδαφός του είναι αρμόδιο και για να αναγράψει την ανάλογη μνεία περί απαγόρευσης οδήγησης επί της άδειας που εξέδωσε άλλο κράτος, ακόμη και όταν ο κάτοχος της άδειας δεν έχει την συνήθη διαμονή του στο κράτος μέλος που εξέδωσε την πράξη για την ανάκληση της αναγνώρισης υπό την έννοια του άρθρου 12 της οδηγίας 2006/126.
- 15 Τα ουσιώδη επιχειρήματα υπέρ και κατά της αρμοδιότητας αυτής αναπτύχθηκαν ήδη από τους διαδίκους. Δεδομένου ότι πρόκειται για πραγματικό περιστατικό

που συμβαίνει συχνά, το γεγονός ότι η αμφισβητούμενη αρμοδιότητα δεν ρυθμίζεται ρητά υποδηλώνει ότι δεν υπάρχει σχετική πρόβλεψη στην οδηγία. Επειδή όμως μια τέτοια τροποποίηση της άδειας οδήγησης θίγει τόσο τα κυριαρχικά δικαιώματα του κράτους μέλους που την εξέδωσε, όσο και το δικαίωμα ελευθερίας του ενδιαφερόμενου κατόχου της άδειας, ανακύπτει το ζήτημα μήπως είναι απαραίτητη μια προηγούμενη ρητή νομοθετική πρόβλεψη του ευρωπαϊκού δικαίου προκειμένου να μπορεί το κράτος μέλος της προσωρινής διαμονής να ασκήσει μια τέτοιου είδους αρμοδιότητα.

- 16 Υπέρ της αρμοδιότητας αυτής συνηγορεί ωστόσο το γεγονός ότι, κατά το άρθρο 11, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2006/126, κατ' αρχήν αρμόδιο να άρει την ισχύ της άδειας οδήγησης εντός της επικράτειάς του λόγω παραβάσεως που έλαβε χώρα σε αυτήν είναι το κράτος μέλος της προσωρινής διαμονής. Η δε αναγραφή της σχετικής μνείας στην άδεια οδήγησης συνιστά απλώς το μέτρο με το οποίο υλοποιείται η εν λόγω πράξη για την ανάκληση της αναγνώρισης της ισχύος. Εν πάση περιπτώσει, δεν εξυπηρετείται το συμφέρον της οδικής ασφάλειας όταν ο κάτοχος άδειας οδήγησης, επιδεικνύοντάς την όταν υποβάλλεται σε τροχαίο έλεγχο, ακόμη και αφού έχει ανακληθεί η αναγνώριση ισχύος της εντός του κράτους προσωρινής διαμονής του, δύναται να δημιουργήσει την εσφαλμένη εντύπωση ότι δικαιούται να οδηγεί στο εθνικό οδικό δίκτυο, ενώ στην πραγματικότητα του έχει αφαιρεθεί το δικαίωμα αυτό.
- 17 Η επίλυση του ζητήματος θα μπορούσε επίσης να βρίσκεται στο άρθρο 15 της οδηγίας 2006/126, το οποίο προβλέπει δεσμευτική υποχρέωση για το κράτος μέλος που εκδίδει την άδεια και για το κράτος μέλος της μόνιμης κατοικίας να καταχωρούν την αντίστοιχη μνεία απαγόρευσης οδήγησης στο έντυπο της άδειας οδήγησης, κατόπιν αιτήματος του κράτους μέλους προσωρινής διαμονής το οποίο ανακάλεσε την αναγνώριση της άδειας για τη δική του επικράτεια. Με τον τρόπο αυτόν θα μπορούσε να εξασφαλιστεί επιπλέον και ότι θα διατηρείται η εγγραφή της μνείας απαγόρευσης οδήγησης όποτε αντικαθίσταται (όπως κατόπιν προβαλλόμενης απώλειας της άδειας οδήγησης) ή ανανεώνεται η άδεια οδήγησης.
- 18 Κατά την άποψη του αιτούντος δικαστηρίου, οι διατάξεις των διεθνών συμβάσεων όπως της Συμβάσεως για την Οδική Κυκλοφορία δεν είναι σχετικές με την υπό κρίση υπόθεση.